

یاسای چهک

به ناوی خوای به خشنده و میهره بان
به ناوی گه له وه
نه نجوومه نی نیشتمانی کوردستانی عیراق
ژماره ی بریار: ۴۱
میژووی بریار: ۱۹۹۳/۱۰/۵

«بریار»

به پیتی حوکمی برکه (۱) له ماده (۵۶) ی یاسای ژماره (۱) ی سالی ۱۹۹۲ و له سهر
پیشنیازی وهزیری دادو په سند کردنی له لایهن نه نجومه نی وهزیرانه وه، نه نجوومه نی
نیشتمانی کوردستانی عیراق له دانشتینی رۆژی ۱۹۹۳/۱۰/۲ دا بریاری ده رکردنی نه م
یاسایه ی دا:

یاسای ژماره (۱۶) ی سالی ۱۹۹۳ یاسای چهک

ماده ی یه گهم:

- مه به ست له م ووشانه ی خواره وه ماناکانی ته نیشتیانه:
- ۱- ههر تیم: ههر تیمی کوردستانی عیراق.
  - ۲- چهکی ناگرین: ده مانچه و تفهنگی ناسایی ریژنه که رو تفهنگی راو، به لام نه و
ده مانچانه ناگریتته وه که له یاری یهکانی وهزیش دا به کار ده هینترین یا تفهنگی
هه وایی.
  - ۳- چهکی جهنگی: نه و چهکه ی له لایهن هیتزه چه کداره کان و هیتزهکانی ناسایشی
ناوخوی ههر تیمه وه به کار ده هینتری جگه له وانیه ی له برگه ی (۲) ی سه ره وه دا
دیاری کراون.
  - ۴- عه تاد: گوله و فیشهک و یا ههر به شتیکی که بو چهکی ناگرین به کار ده هینترین.
  - ۵- عه تادی جهنگی: نه و زه خیره یه ی بو چهکی جهنگی یا ههر به شتیکی به کار
ده هینتری.
  - ۶- چهکی کۆنه یا بو یادگار یا بو ره مزی: نه و چهکه ی بی عه تاد بو جوانی یا بو
یادگار یا وهک ره مز هه لده گیرئ له گه لی دا نه و چهکانه ی وهقف ده کرتین یا له
شوینه پیروزه کان و عهنتیکه خانه کانداهن.
  - ۷- دهسه لاتی مۆله تدان: وهزیری ناوخوی ههر تیم یا نه و کهسه ی دهسه لاتی ده داتن
و نه و مۆله تانه ی له یاسایه دان نه و ده بیان دا.

ماددهی دووم:

چهکی کۆنه و یادگارو ره مزی له حوکمه کانی ئەم یاسایه به دهرده کترین.

ماددهی سێ یه:

نابێ چهکی جهنگ یا به شه کانی یا عه تادی به یتریتته ناوه وه (استیراد) یا بیرینه دهروه (تصدیر) یا له ژیر دهست دا بن (حیازه) یا ههلبگیرین (حمل) یا دروست یا چاک بکترین یا بگوتیزرنه وه یا وه ریکگیرین (تسلیم و تسلیم) یا بازرگانی یان پتوه بکری.

ماددهی چواره:

۱- نابێ چهکی ناگرین یا به شه کانی یا عه تادی به یتریتته ناوه وه یا بیرینه دهروه یا دروست بکترین یا بازرگانی یان پتوه بکترین.
۲- نابێ چهکی ناگرین له ژیر دهست دا بن یا ههلبگیری به بی مۆله تی دهسه لاتی مۆله تدان.

ماددهی پینجه:

مۆله تهکان نه مانه ن:
۱- مۆله تی ژیر دهست گرتن و ههلبگرتنی چهکی ناگرین و عه تادی.
۲- مۆله تی چاک کردنی چهکی ناگرین.

ماددهی شهشه:

۱- دهسه لاتی مۆله ت دان بۆ ههیه له سه ر داخوازیه ک که دهیدریتتی هه ریه ک له مۆله ته کانی ناو ئەم یاسایه بدا نه گه ر ئەم مه رجانه ی خواره وه له داخوازا هه بوو:

- ۱- دانیشتیوی هه ریم بی.
- ۲- هه ژده ساله ی ته مه نی ته و او کرد بی.
- ۳- حوکم نه درابێ به تاوانیکی نا سیاسی یا له که دارکه ری شه رف نه بی.
- ۴- که م نه ندام یا نه خووشی به کی نه قه لگی یاده روونی نه وتۆی نه بی که به ری به کاره ی تانی چه کی لی بگرن نه مه ش راپۆرتی لیژنه ی پزیشکی ده بی.
- ۵- ژیر ده ستگرتنی چه که که ی مه شروع بی.

ماددهی هه وته:

شپوهی مۆله ته کان به رینمایی یه ک دیاری ده کری که وه زبری ناوخوی هه ریم ده ری ده کا.

ماددهی هه شته:

یه که م: ئەو مۆله تانه ی له مادده ی پینجه می ئەم یاسایه دا به م جوړه ده بن:
۱- ته نیا بۆ ئەو که سه به کار ده هینترین که به ناویانه.
۲- بۆ ماوه ی دوو سال له رۆژی ده رکردنیانه وه کاریان پی ده کریت.
۳- ده بی له حاله تی مۆله ت دان و تازه کردنه وه دا ئەو ره سه یان له سه ر بدری که له لیسته ی پاشکۆی ئەم یاسایه دان.
دووم: دهسه لاتی مۆله ت دان له مۆله ته که دا هه ندی ئەو عه تاده دیاری ده کا

که ده‌بئ هه‌بئ به مه‌رجئ له‌سه‌د و بیست گولله بۆ ده‌مانچه و تفه‌نگ و دووسه‌د فیشه‌ک بۆ تفه‌نگی راو زیاتر نه‌بئ.

ماده‌ی نۆه‌م:

ده‌بئ‌ی‌خواه‌نی‌مۆل‌ه‌ت‌ له‌ ماوه‌ی (۹۰) رۆژدا له‌ رۆژی‌ ته‌واو بوونی‌ ماوه‌که‌یه‌وه داخوازی‌ یه‌ک بۆ‌ نوێ‌ کرد‌نه‌وه‌ی‌ مۆل‌ه‌ته‌که‌ی‌ بدا به‌ ده‌سه‌لاتی‌ مۆل‌ه‌ت‌دان.

ماده‌ی‌ ده‌یه‌م:

مۆل‌ه‌ت‌ له‌م‌ حاله‌تانه‌ی‌ خواره‌وه‌دا پووج‌ ده‌بیته‌وه‌ و خاوه‌نه‌که‌ی‌ یا هه‌ر‌ یه‌کی‌ک‌ که‌ جیگه‌ی‌ ده‌گرێته‌وه‌ به‌ میرات‌ گرانی‌ بیدا به‌ ده‌سه‌لاتی‌ مۆل‌ه‌ت‌ دان بۆ‌ تۆمار‌ کردنی‌ پوو‌چوونه‌وه‌ی‌ :

- ۱- مردنی‌ خاوه‌ن‌ مۆل‌ه‌ت.
- ۲- نه‌مانی‌ یه‌کی‌ک‌ له‌ مه‌رجه‌ یاسایی‌ یه‌کانی‌ مۆل‌ه‌ت.
- ۳- ده‌رچوونی‌ پریارتیکی‌ دادوهریی‌ بنه‌ر به‌ ده‌ست‌ به‌سه‌رداگرتنی‌ چه‌که‌که‌.
- ۴- ده‌رچوونی‌ چه‌که‌که‌و عه‌تاده‌که‌ی‌ له‌ مۆل‌کی‌ یه‌تی‌ مۆل‌ه‌ت‌دار و بۆ‌ که‌سیکی‌ تری‌ مۆل‌ه‌ت‌ پێدراو.
- ۵- پێشکه‌ش‌ نه‌کردنی‌ داخوازی‌ نوێ‌ کرد‌نه‌وه‌ له‌ ماوه‌ یاسایی‌ یه‌که‌دا.

ماده‌ی‌ یازده‌یه‌م:

- ۱- ده‌بئ‌ مۆل‌ه‌ت‌ دارو له‌ حاله‌تی‌ پووج‌ بوونه‌وه‌ی‌ مۆل‌ه‌ته‌که‌ی‌ دا ده‌ست‌بورد‌ چه‌که‌که‌ی‌ به‌رامبه‌ر‌ یسوله‌یه‌ک‌ بدا به‌ مه‌له‌به‌ندی‌ پۆلیسی‌ شوینی‌ نیشه‌جیی‌ و بۆ‌ی‌ هه‌یه‌ له‌ ماوه‌ی‌ (۱۸۰) رۆژدا‌ نه‌و‌ چه‌که‌و عه‌تاده‌که‌ی‌ بفرۆشری‌ یا به‌ شیشه‌یه‌کی‌ یاسایی‌ بیدا به‌ هه‌ر‌ که‌سیکی‌ تر که‌ مه‌رجه‌کانی‌ مۆل‌ه‌ت‌ پێدانی‌ تێدا بن‌ ده‌نا ده‌سه‌لاتی‌ مۆل‌ه‌ت‌ دان بۆ‌ی‌ هه‌یه‌ چه‌که‌که‌و عه‌تاده‌که‌ی‌ بۆ‌ سوودی‌ خاوه‌نه‌که‌ی‌ به‌پیتی‌ یاسای‌ فرۆشتن‌ و به‌کرێ‌ دانی‌ مال‌ و مولکی‌ ده‌ولت‌ بفرۆشی‌ و بیدا به‌وه‌که‌سه‌ی‌ مۆل‌ه‌تی‌ هه‌ل‌گرتن‌ یا ژێر‌ ده‌ست‌خستنی‌ دراوه‌تی‌.
- ۲- له‌ حاله‌تی‌ مردنی‌ مۆل‌ه‌ت‌ دراو‌ حوکمه‌کانی‌ ب‌ر‌گه‌ (۱) ی‌ نهم‌ ماده‌یه‌ ده‌سه‌پێنری‌ و ده‌بئ‌ میرات‌ گرانی‌ یا هه‌ر‌ یه‌کی‌ک‌ که‌ جیگه‌یه‌ن‌ ده‌گرێته‌وه‌ نه‌و‌ نه‌ر‌کانه‌ به‌جئ‌ بێن‌ که‌ تیایدا‌ دیاری‌ کران‌ و ده‌سه‌لاتی‌ مۆل‌ه‌ت‌دان‌ پاره‌که‌ی‌ ده‌داته‌ دادگای‌ په‌یوه‌ندی‌ دار‌ بۆ‌ دابه‌ش‌ کردنی‌ به‌سه‌ر‌ به‌ش‌گراندا.

ماده‌ی‌ دوازه‌یه‌م:

- ۱- نهم‌ که‌سانه‌ له‌ مۆل‌ه‌تی‌ ژێرده‌ست‌گرتن‌ و هه‌ل‌گرتنی‌ چه‌کی‌ ناگرین‌ و عه‌تاده‌که‌ی‌ به‌ ده‌رده‌بن‌:
یه‌که‌م: پێشه‌وا‌ی‌ هه‌رێم‌ یا نه‌وه‌ی‌ جیگه‌ی‌ ده‌گرێته‌وه‌.
دووه‌م: سه‌رۆک‌ و نه‌ندامانی‌ نه‌نجومه‌نی‌ نیشه‌مانی‌ هه‌رێم‌.
سێ‌ یه‌م: سه‌رۆک‌ و نه‌ندامانی‌ نه‌نجومه‌نی‌ وه‌زیرانی‌ هه‌رێم‌ و هه‌ریه‌کی‌ک‌ به‌ پله‌ی‌ وه‌زیر‌ بئ‌.
چواره‌م: بریکاری‌ وه‌زاره‌ته‌کان‌ و پله‌ی‌ تاییه‌تی‌ و سه‌رۆکه‌کانی‌ وه‌حده‌ نیدارییه‌کان‌.
پێنجه‌م: دادوهر‌و‌ قازی‌ و نه‌ندامانی‌ داواکاری‌ گشتی‌ و لی‌کۆله‌روه‌

دادگه ره کان.

۲- دهشی ئه فسهرانی هیزه چه کداره کان چه کی ناگرینیان له ژیر دهست دا بیت یا هه لیبگرن به باوه رنامه یه کی بی ره سم لیدان که وه زیر ده ری ده کا و بوی هه یه دوا ی خانه نشین کردنی نه گهر به روتبه ی (راند) و به ره و ژوور بوو باوه رنامه بی ره سم لیدانه که ی به شیوه یه کی هه می شه یی له لا بمینیتته وه و دوا ی مردنی حوکمی باوه رنامه که ده چت بۆ گه وره ترینی منداله کانی و نه گهر مه رجه یاسایی یه کان هه بوون به مؤله تییکی ره سم داده ندری.

۳- دهشی ئه فسهران و مفعوه زه کانی هیزه کانی ئاسایش ناوخۆ چه کی ناگرین و عه تاده که یان له ژیر ده ستدا بیت یا هه لیبگرن به باوه رنامه یه کی بی ره سم لیدان که وه زیری ناوخۆ یان ئه وه ی ده سه لاتی ده داتی ده ری ده کا و ئه فسهر بوی هه یه دوا ی خانه نشین کردنی نه گهر به روتبه ی (راند) و به ره و ژوور بوو باوه رنامه بی ره سم لیدانه که ی به شیوه یه کی هه می شه یی له لا بمینیتته وه و دوا ی مردنی حوکمی باوه رنامه که ده چت بۆ گه وره ترین منداله کانی و نه گهر مه رجه یاسایی یه کان هه بوون به مؤله تییکی ره سمی داده نری.

مادده ی سپازده یه م:

۱- نه گهر مؤله تدرای ژیرده ستگرتن و هه لگرتنی چه کی ناگرین ئیدیعای بزریوون یا فه وتانی مؤله ته که یا بزریوونی چه که مؤله ت پیدراوه که ی کرد ده سه لاتی مؤله ت دان ده بی دوا ی لیکۆلینه وه ی له سه ر بکری.

۲- نه گهر بزریوون و فه وتانی مؤله ته که سه لمیترا خاوه نه که ی مؤله تییکی نو ی ی له جیگه ی بزریووه ده دریتنی که هه مان ژماره ی مؤله ته که ی پیشووی لینه دری و زانیاری یه کانی تیدا ده بی نه مه ش به رامبه ر به ره سمییکی دوو جای ره سمی مؤله ته بزریووه که.

۳- نه گهر بزریوون و فه وتانی چه که سه لمیترا ده بی خاوه نه که ی مؤله ته که ی بدا به ده سه لاتی مؤله ت دان بۆ پووج کردنه وه ی و ئه وسا ده شی مؤله تییکی نو ی ی بۆ چه کیتی تری بدریتنی.

۴- نه گهر ده رکه وت ئیدیعای بزریوونی مؤله ته که یا فه وتانی یا بزریوونی چه که که راست نی یه ده بی ده سه لاتی مؤله ت دان خاوه نه که ی بنیردریتته لای دادوه ری لیکۆلینه وه تا چی پیوسته بیکا بۆ ئه وه ی بدری به دادگای په یوه ندیدار و نه گهر سه لمیترا ده بی به پی ی حوکمی یاسا سزا بدری و مؤله ته که شی پووج بکریته وه و لایه نی مؤله ت دانی لئ ناگاداری بکری.

۵- نه گهر بزریوون و فه وتانی ئه و باوه رنامه یه ی دراوه به ئه فسهرانی هیزه چه کداره کان سه لمیترا وه زیری کاروباری پیشمه رگه یا ئه وه ی ده سه لاتی ده داتی بوی هه یه باوه رنامه یه کی بی ره سم لیدانی نو ی ی بداتی.

۶- نه گهر بزریوون و فه وتانی ئه و باوه رنامه یه ی دراوه به ئه فسهران و مفعوه زه کانی هیزه کانی ئاسایشی ناوخۆ سه لمیترا وه زیری ناوخۆ یا ئه وه ی ده سه لاتی ده داتی بوی هه یه باوه رنامه یه کی بی ره سم لیدانی نو ی ی بداتی.

ماددهی چواردهیم:

۱- دهسه لاتی مؤلته دان بوی ههیه مؤلته تی ژیرده سترتن و عه تاده که ی به پی ره سم بدا بهو فهرمانبه رانه ی ده ولته که نه رکی فهرمانگه کانیا ن به لایه نگیری فهرمانگه کانیا ن ده بخوازی له حالته تی نه مانی نهو نه رکه دا فهرمانگه کان دهسه لاتی مؤلته تدانی لی ناگدار ده کن که نهوسا مؤلته ته کان پوچ ده بنه وه و ده بی له ماوه ی (۷) رۆژدا له رۆژی نه مانی نه رکه که وه چه که که بده نه دهسه لاتی مؤلته دان به لام ده شی مؤلته تی نهو چه که یان به پی ی حوکه مانی نه م یاسایه پی بدری.

۲- ده شی چه کی حکومت و عه تاده که ی بگه ریتند ریتنه وه بو نهو فهرمانبه رانه ی ده ولته که له برگه ی سه ره وه دا دیاری کراون به لام نهو چه ک و عه تاده یان بو ته رخا ن نا کرئ تا مؤلته تی ژیر ده سترتن و هه لگرتن و هه رنه گرن که له لایه ن دهسه لاتدارانه وه به پی ره سم ده یاندریتتی و نهو فهرمانگه یانه ش ده بی دوا ی نه مانی سیفه تی فهرمانبه ری یه که یان نهو چه که ناگرینه و عه تاده که ی بده نه وه بهو لایه نه ی ته رخا نی کردبوون.

۳- نهو که سه ی نهو چه که ناگرین و عه تاده بزر ده کا و که به پی ی نه م یاسایه پی سیپیر دراوون پینج جای نرخه خه ملیتراهه که ی له کاتی بزربوونیا نندا لی ده ستیتری نه گه ر له نه نجامی که مه ته رخه می ی خویدا بوو یا سی جای نرخه که یان له حالته ته کانی تر دا جگه لهو سزا (انضباطی) یانه ی به سه ریدا ده سه پیتری.

ماددهی پازدهیم:

وه زبری ناوخو بوی ههیه به خشی نی مؤلته تی ژیرده سترتن و هه لگرتنی چه کی ناگرین له گشت ناوچه کانی هه ریتدا یا له به شیکیدا بو نهو ماوه یه ی له برپاره که دا دیاری ده کا رابگیری، نه گه ر شتی ک رووی دا واپتیویست بکا.

ماددهی شاندهیم:

پاریزگار بوی ههیه به یاننامه به ک سه باره ت به م کاروبارانه ی خواره وه ده ریکا و ده بی به یه کیک له ریتوشوتنه کانی راگه یانندن بلاوبکرتنه وه:

۱- قه دهغه کردنی هه لگرتنی چه کی ناگرین له لایه ن مؤلته تدراوانه وه له کاتی پیویستدا و بو نهو ماوه یه ی دیاری ی ده کا له هه موو ناوچه کانی پاریزگا یا له به شیکیدا و بوی ههیه له بهر چند هوییه کی شیوا هه ندی له مؤلته تدراوانی لی ده ریکا.

۲- ری نه دان به خه لکیکی دانیشستوی ده ره وه ی سنووری شاره وانی یه کان به ها تنه ناوه و هیان به چه که وه بو ماوه یه کی کاتی نه گه ر به رژه وه ندی گشتی وه های خواست.

۳- قه دهغه کردنی ته قه کردن له بونه گشتی و تاییه تی یه کاندا له ناو شارو شارو چکه و گوئده کاندا.

۴- وه رگرتنی چه کی ناگرین به پسوله یه ک له خاوه نه کانیا ن مؤلته دراو بن یا بی

مۆلت بۆ ئو ماوهی دیاری دهکا، هرکاتیک هویهکی له نارادا نهما
بریاری گهراندنوهیان دها له گهل ره چاوکردنی حوکمهکانی مادهی بیستمی
ئم یاسایه سهبارت به مؤلتهکان.

مادهی ههژدهیم:

- ۱- دهشی کهسیکی بیانی چکی ناگرین و عهتادهکی له ناو سنووری ههریتدا به
پنی حوکمهکانی ئم یاسایه ههلبگرئ.
- ۲- ئو کهسه ههر که هاته ناو ههریمهوه دهبی چهکه ناگرین و عهتادهکی بهرامهر
به پسولهیهک بدا به نزکترین مهلبهندی پۆلیس و دهبی مهلبهندهکesh
دهسلاتی مؤلتهدانی لی ناگادار بکاو خواونهکهی بوی ههیه مؤلتهتی بۆ
وهریگرئ و نهگهر نا چهکهکه و عهتادهکی له کاتی دهرجوونهوهی دا له ههریم
دهیدریتهوه. نهگهریش به نیازی خراب و سهریتیجی کرد به فرمانی دهسلاتی
مؤلتهدان دهست بهسهر چهکهکهی و عهتادهکییدا دهگیری جگه له سزایانهی تر
که بهپی ی ئم یاسایه بهسهری دا دهسهپیترت.

مادهی ههژدهیم:

وهزیری ناوخو بوی ههیه ماوه بداته ئو کهسهی چکی له دهرهوهی عیراقهوه له گهل
خویدا هیتاوه دهمانچهو یهک تفهنگی راوو عهتادهکییان له فرمانگهی گومرگ
دهریکا دواي پسندکردن له لایهن دهسلاتی مؤلتهت دانوه دواي بوونی مهرحه
یاسایی یهکان له خواونهکانیان دا به ژیر دهستگرتن و ههلبگرتنی ئو چهکانه و
دهبی رهسمی گومرگی پتوبستیان لی بدرئ و ماوهدانهکی ئو کهسهش جار دهبی.

مادهی نۆزدهیم:

ههرکهسیک خهبری دا که چکی بی مؤلتهتی له ژیر دهستدایه له سزا دهبهخشرئ و
دهسلاتی مؤلتهتدان بوی ههیه بهپی ی حوکمهکانی ئم یاسایه مؤلتهتی بداتی له
حالهتی بریارنه دندا حوکمی مادهی یازدهیم بهسهردا دهسهپیترت.

مادهی بیستم:

۱- دهبی دهسلاتی مؤلتهتدان بهیاننامهیهک له دهزگای راگهیاندنوه بلاو بکاتهوه
داوا له خواهکانی ئو چهکانه بکا که بهپی بهیاننامه تهسلیم به دهسلاتهکانی
میری کراون له ماوهی (۱۰) رۆژدا له رۆژی بلاوکردنوهوه بچه لای
دهسلاتی مؤلتهتدان نهگهر مؤلتهت پیدراو نهبوون و مهرجی یاسایی یان تیدا
ههبوو. بهلام له حالتهتی نهچوونیان دا به کوتایی هاتنی ماوهکه دهسلاتی
مؤلتهتدان دهست بهسهر چهکهکانیان دادهگرئ و به (مستودع) ی پۆلیسیان
دهسپیترت.

۲- له حالتهتی مؤلتهت نهدانی له لایهن دهسلاتی مؤلتهتدانوه بهو بی مؤلتهتانهی
له ماوهی دیاریکراوی برکه (۱) ی ئم مادهیهدا مراجعهتییان کردبوو چهکهکه
دهدرئ بهو دهسلاته بۆ فرۆشتنی لهسهرحسابی خواونهکی بهپی ی حوکمی
ماده یازدهیم به یاسایه.

ماددهی بیست و یه کم:

۱- ۱- نهوهی قاچاغچی یه تی به چه کی جهنگی یا به شه کانی یا به عتادی یه وه بکا یا ژیر دهستی خوی بخا یا هه لگی ری یا بیگوازیته وه یا بازرگانی پیوه بکا یا چاکی بکا یا دروستی بکا به زبندانی (سجن) کردن سزا ده درئ.

ب- نهوهی قاچاغچی تی به چه کی یا به شه کانی یا عتادی یه وه به مه بهستی بلاوکر نهوهی ئیرهاب یا تیکدانی ئاسایشی گشتی پشتگیری کردنی هر یاخی بوونیک دژی حکومتی هریم بکا سزاکه ی زبندانی کردنی هه تا هه تایی (سجن مؤید) ده بی.

۲- ۱- نهوهی قاچاغچی تی به چه کی ناگرین یا به شه کانی یا عتادهی یه وه ده کا یا دروستی ده کا یا بازرگانی پیوه ده کا به زبندانی کردن سزا ده درئ.

ب- نهوهی قاچاغچی تی به چه کی ناگرین یا به شه کانی یا عتادی یه وه به مه بهستی بلاوکر نهوهی ئیرهاب یا تیکدانی ئاسایشی گشتی یا پشتگیری کردنی هر یاخی بوونیک دژی حکومتی هریم بکا سزاکه ی زبندانی کردنی هه تا هه تایی ده بی.

۳- نهوهی به بی مؤلته پیدان له لایه ن دهسه لاتی مؤلته تدانه وه چه کی ناگرین یا عتاده کی له ژیر دهستدای یا هه لی بگری به بهندی کردن (حبس) که له یه ک سال که متر نه بی و غه رامه که له دو وه زار دینار زیاتر و یه ک هزار دینار که متر نه بی یا به یه کیتک به و دو سزایه ، سزا ده درئ.

۴- ۱- نهوهی مؤلته ی هه لگرتنی چه کیتی ناگرینی هه بی و له خویشاندانیک یا کوژو کوژمه لیک دا (تجمع) هه لی بگری به بهندی کردن که له یه ک سال که متر نه بی و به غه رامه که له دو وه زار دینار زیاتر و یه ک هزار دینار که متر نه بی یا به یه کیتک له و دو سزایه ، سزابد رئ.

ب- نهوهی چه کی ناگرینی بی مؤلته له کاتی به شدار بوونی له خویشاندانیک یا کوژو کوژمه لیک دا هه لگری سزاکه ی زبندانی کردنی کاتی (سجن مؤقت) ده بی.

۵- جگه له وهی له برکه کانی پیشسووی نم مادده یه دا دیاری کراوه نه وهی سه ریچی له هر حکومتیک له حوکمه کانی نم یاسایه یا نه و رینمایبی و به یاننامه بکا که به بی ی نم ده رده کرین به ماوه به کی بهندی کردن (حبس) که له دو سال زیاتر نه بی و به غه رامه که له یه ک هزار دینار زیاتر نه بی و پینچ سه د دینار که متر نه بی یا به یه کیتک له و دو سزایه سزا ده درئ.

ماددهی بیست و دووم:

۱- دادگا حوکم به سزاکانی مادده بیست و یه که می نم یاسایه ده دا سه ریاری نه و غه رامانه ی فرمانگه کانی گو مرگ به پی ی یاسای گو مرگ ده یان سه پین.

۲- نه گه ر دادگا حوکمی به سزایه ک له و سزایه ده رکرده که له برکه (۱ و ۲) ی ماددهی بیست و یه که می نم یاسایه دا هه ن ده بی حوکم بدا به ده ست

به سرداگرتنی (مصادرة) چه که که و به شه کانی و عه تاده که ی و نه و هویانه ی له گواستنه و هیا بۆ کردنی تاوانه که به کارهینراون له گه ل ره چا و کردنی حالته تی خاوه ن ئوتومبیلی نیاز پاک (حسن النیة) نه مه جگه له و کیشه گومرگیانه ی فهرمانگه کانی گومرگ خاوه ن دهسه لاتن له سه پاندنی سزای دهست به سرداگرتنی هه یه .

۳- ۱- نه گه ر دهسه لاتنی گومرگی په یوهندی دار بریاری دهست به سرداگرتنی قاچاغ یا به شه کانی یا عه تادی داو بریاره که گه یشته پله ی بنبر (بتات) نه و چه که و به شه کانی و عه تاده که ی ده دریتته وهزاره تی کاروباری پیتشمه رگه و وهزیری دارایی له سه ر پیتشینازی به ریتوه به ری گشتی گومرگ بۆی هه به خه لات بدا به خه به دراران و نه وانه ی دهستی کارگه ریوون له ناشکرا کردنی تاوانه که دا نه ویش به پیتی یاسا ره چا و کراوه کان.

ب- نه گه ر دادگای په یوهندی دار بریاری دهست به سرداگرتنی چه کی جهنگی نا قاچاغ یا به شه کانی یا عه تاده که ی بریاره که گه یشته پله ی بنبر نه و چه که و به شه کانی و عه تاده که ی ده دریتته وهزاره تی کاروباری پیتشمه رگه .

ج- نه گه ر دادگای په یوهندی دار بریاری دهست به سرداگرتنی چه کی ناگرینی نا قاچاغ یا به شه که ی یا عه تاده که ی داو بریاره گه یشته پله ی بنبر نه و چه که و به شه کانی عه تادی ده درتی به وهزاره تی ناوخۆ.

د- دهسه لاتنی مۆله تدان بریار ده دا نه و چه که و به شه کانی و عه تاده که ی که به پیتی ی به ند (ج) له برگه (۳) ی نه م مادده به دا پیتی سپی درراوه بدا به و فهرمانگه یانه ی ده ولته که پیتویستیان پیتی هه یه و نه گه ر هه یچ داوا به ک له و فهرمانگه یانه وه نه کرا وهزاره تی ناوخۆ به پیتی حوکمی قانونی فرۆشتن و به کیری دانی مالمولکی ده ولته ده فرۆشری.

۴- چه کی جهنگی و به شه کانی عه تادی و چه کی ناگرینی قاچاغ و به شه کانی و عه تادی ده سپی درتین به نزکترین لایه نی سه ریازی له کاتی دۆزینه وه یاندا بۆ پاراستنیان و نه و لایه نه سه ریازی به هه ر وهختیک پیتویستی کرد چه که کان له به رده م نه و لایه نه دا ناماده ده کا که په یوهندی به بینینی کیشه که وه هه یه . به لام چه کی ناگرین نا قاچاغ به شه کانی و عه تادی ده سپی درتی به نزیکترین مه لبه ندی پۆلیسی نه و ناوچه یه ی چه که که ی تیدا دۆزراوه ته وه ، بۆ پاراستنی به مه رجی مه لبه نده که هه روهختیک پیتویستی کرد نه و چه که له به رده م نه و دادگا و دهسته لاتنه گومرگی یه دا ناماده بکات که په یوهندی به بینینی کیشه که وه هه یه .

مادده ی بیست و سنی یه م:

۱- نه وه ی مۆله تی چه کی ناگرینی هه بی و له ماوه ی (۹۰) رۆژدا له رۆژی کۆتایی هاتنی نه و ماوه یه ی له مادده (۹) ی نه م ساییه دا دیاری کراوه به غه رامه یه ک که له پینچ سه د دینار که متر نه بی و له هه زار دینار زیاتر نه بی سزا ده درتی.

۲- پارێزگاره کان دهسه لاتنی دادوه ری که تن (جنحه) یان بۆ سه پاندنی نه و

غهرامه‌یهی برهه (۱) ی نهم ماددهیه دهرتتی.

مادده بیست و چوارهم:

۱- حوکمه‌کانی نهم یاسایه نهم چه‌کانه ناگرتته‌وه که هیته چه‌کداره‌کان و هیته‌کانی ناسایشی ناوخوی ههریم به‌کاری دین.

ب- دهسه‌لاتی مؤله‌تدان دهسه‌لاتی ههیه مؤله‌تی ژیر دهستگرتن تفه‌نگی نوتوماتیکی و نیو نوتوماتیکی بدا.

ماددهی بیست و پتتجه‌م:

وه‌زیری ناوخو رینمایی یهک دهرده‌کا سه‌بارته به ژیر دهستگرتن و ههلگرتنی چه‌کی بریندارکه‌ر و چه‌کی رووشینه‌ر و گواستنه‌و دروست کردن و چاکردن و هینانه ناوه‌وه و بازرگانی پیوه‌کردنیان.

ماددهی بیست و شه‌شم:

کار به هیج ده‌قیک ناگرئ که له‌گهل حوکمه‌کانی نهم یاسایه‌دا ناوک بیت.

ماددهی بست و هه‌ته‌م:

ده‌بی وه‌زیره په‌یوه‌ندیداره‌کان حوکمه‌کانی نهم یاسایه جتی به‌جتی بکه‌ن.

ماددهی بیست و هه‌شته‌م:

نهم یاسایه له‌ روژی بلاو کردنه‌وه‌یه‌وه له‌ روژنامه‌ی ره‌سی دا‌کاری پت ده‌کری.

جوهر نامق سالم

سه‌روکی نه‌نجوومه‌نی نیشتمانیی کوردستانی عیراق

لیسته‌ی ره‌سه‌کان

نرخ‌ی ره‌سم	ژ	جو‌ری مؤله‌ت
۵۰ دینار	۱-	مؤله‌تی ژیر ده‌ست گرتن یا ههلگرتنی چه‌کی ناگرین و عه‌تادی
۵۰ دینار	۲-	نو‌یکردنه‌وه‌ی ژیر ده‌ستگرتن و ههلگرتنی چه‌کی ناگرین و عه‌تادی
۱۰۰ دینار	۳-	مؤله‌تی چاک‌کردن و نو‌یکردنه‌وه‌ی چه‌کی ناگرین